

**Spojené věci T-44/02 OP, T-54/02 OP, T-56/02 OP,
T-60/02 OP a T-61/02 OP**

Dresdner Bank AG a další

v.

Komise Evropských společenství

„Hospodářská soutěž – Článek 81 ES – Dohoda o určování cen a způsobů účtování služeb směny valut v hotovosti – Německo – Důkazy protiprávního jednání – Odpor“

Rozsudek Soudu (čtvrtého senátu) ze dne 27. září 2006 II - 3572

Shrnutí rozsudku

1. *Řízení – Odpor*
(*Jednací řád Soudu čl. 48 odst. 2 a čl. 122 odst. 4*)
2. *Hospodářská soutěž – Kartelové dohody – Dohody mezi podniky – Pojem*
(*Článek 81 odst. 1 ES*)
3. *Hospodářská soutěž – Správní řízení – Rozhodnutí Komise, které konstatuje protiprávní jednání*
(*Článek 81 odst. 1 ES*)

4. *Právo Společenství – Zásady – Základní práva – Presumpce nevinny*
5. *Hospodářská soutěž – Správní řízení – Rozhodnutí Komise, které konstatuje protiprávní jednání – Soudní přezkum*
6. *Hospodářská soutěž – Kartelové dohody – Důkaz*
7. *Hospodářská soutěž – Správní řízení – Dodržování práv obhajoby – Oznámení námitek – Nezbytný obsah*
8. *Hospodářská soutěž – Správní řízení – Dodržování práv obhajoby*

1. Předmětem řízení o odporu upraveného v čl. 122 odst. 4 jednacího řádu Soudu je umožnit tomuto soudu, aby věc znovu přezkoumal na kontradiktorním základě, aniž by byl vázán řešením přijatým v rozsudku pro zmeškání. Jelikož žádné ustanovení jednacího řádu nestanoví jinak, může účastník řízení podávající odpor předložit v zásadě libovolnou argumentaci, aniž by byl omezen na vyvrácení odůvodnění rozsudku pro zmeškání.

Soud by pak sice shledal, že nemůže potvrdit řešení obsažené v rozsudku pro zmeškání, podle něhož je jeden ze žalobních důvodů opodstatněný, ale zároveň by nebyl s to se při dodržení zásady kontradiktornosti řízení vyslovit k ostatním žalobním důvodům.

(viz body 43–44)

Vzhledem k účelu řízení o odporu nelze vykládat zákaz předkládání nových důvodů v průběhu řízení, upravený v čl. 48 odst. 2 jednacího řádu Soudu, jako zakazující účastníku řízení podávajícímu odpor, aby předložil důvody, které již mohl předložit ve stadiu žalobní odpovědi. Takový výklad uvedeného článku by postrádal smysl, neboť by bylo nebezpečí, že povede do procesní slepé uličky v případě, že by odpor byl opodstatněný:

2. K tomu, aby mohla existovat dohoda ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES, je třeba a postačuje, aby dotčené podniky vyjádřily svou společnou vůli chovat se na trhu určitým způsobem. Pokud jde o formu vyjádření takové společné vůle, postačuje, aby ujednání bylo vyjádřením vůle stran chovat se na trhu v souladu

s jeho zněním. Z toho plyne, že pojem „dohoda“ ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES předpokládá existenci shody vůle mezi nejméně dvěma stranami, přičemž forma jejího projevu není důležitá, pokud představuje její věrné vyjádření.

v preambuli Jednotného evropského aktu a v čl. 6 odst. 2 EU, představují obecné zásady práva Společenství.

(viz body 53–55)

3. Pokud se jedná o provedení důkazu o protiprávním jednání porušujícím čl. 81 odst. 1 ES, musí Komise prokázat protiprávní jednání, která zjistila, a předložit řádné důkazy, které právně dostačujícím způsobem prokazují existenci skutečností zakládajících protiprávní jednání.

S ohledem na povahu dotčených protiprávních jednání, jakož i na povahu a stupeň přísnosti souvisejících sankcí, se zásada presumpce nevinny použije na řízení, která se týkají porušení pravidel hospodářské soutěže použitelných pro podniky a v rámci kterých může být rozhodnuto o pokutách nebo penále. V rámci žaloby na zrušení rozhodnutí o uložení pokuty je nezbytné tuto zásadu zohlednit. Má-li soudce pochybnosti, musí být tato skutečnost ku prospěchu podniku, jemuž je určeno rozhodnutí, které konstatuje protiprávní jednání. Soudce tedy nemůže učinit závěr, že Komise existenci dotčeného protiprávního jednání prokázala z právního hlediska dostačujícím způsobem, jestliže má soudce o této otázce stále ještě pochybnosti.

(viz bod 59)

4. Zásada presumpce nevinny, jak vyplývá zejména z čl. 6 odst. 2 Evropské úmluvy o lidských právech, je součástí základních práv, jež podle judikatury Soudního dvora, která byla krom toho potvrzena

Komise tedy musí předložit přesné a shodující se důkazy, aby podložila své pevné přesvědčení o spáchání protiprávního jednání. Nicméně každý z Komisí předložených důkazů nemusí nutně splňovat tato kritéria ve vztahu ke každému znaku protiprávního jednání. Stačí, aby tomuto požadavku vyhovoval soubor nepřímých důkazů, na něž se orgán odvolává, posuzovaný jako celek. Existenci protisoutěžního jednání nebo

dohody lze tedy dovodit z některých shod okolností a indicií, které, jsou-li nahlíženy vcelku, mohou při neexistenci jiného soudržného vysvětlení představovat důkaz porušení pravidel hospodářské soutěže.

(viz body 60–63, 65)

5. Co se týče rozsahu soudního přezkumu vykonávaného u rozhodnutí Komise v oblasti uplatňování pravidel hospodářské soutěže, existuje zásadní odlišnost mezi jednak skutkovými údaji a zjištěními, jejichž případná nesprávnost může být odhalena soudem s přihlédnutím k argumentům a důkazním materiálům, které jsou mu předloženy, a jednak hospodářskými posouzeními. V tomto ohledu Soudu sice nepřísluší, aby nahradil hospodářské posouzení Komise svým vlastním posouzením, ale přísluší mu ověřit nejen věcnou správnost dovolávaných důkazních materiálů, jejich věrohodnost a jejich soudržnost, ale rovněž přezkoumat, zda tyto skutečnosti představují veškeré relevantní údaje, jež musí být při posuzování komplexní situace vzaty v úvahu, a zda o ně lze opřít z nich vyvozené závěry.

(viz body 66–67)

6. V rámci určení porušení pravidel hospodářské soutěže je pro posouzení důkazní hodnoty určitého dokumentu třeba ověřit důvěryhodnost informací, které jsou v něm obsaženy, a vzít v úvahu původ dokumentu, okolnosti jeho vyhotovení, komu je dokument určen, a klást si otázku, zda se dokument vzhledem ke svému obsahu jeví jako rozumný a důvěryhodný.

(viz bod 121)

7. Dodržování práv obhajoby vyžaduje, aby bylo podniku, jenž je adresátem rozhodnutí Komise, kterým se stanoví, že došlo k porušení pravidel hospodářské soutěže, umožněno účinně vyjádřit jeho názor, co se týče věcné správnosti a relevance skutkových zjištění a námitek a okolností tvrzených Komisí.

Oznámení námitek musí obsahovat popis námitek, které jsou formulovány dostatečně jasně, byť stručně, aby bylo dotčeným osobám umožněno skutečně zjistit, jaké chování jim je Komisí vytýkáno. Pouze za této podmínky totiž může oznámení námitek splnit svou funkci vyplývající z nařízení Společen-

ství, spočívající v poskytnutí všech nezbytných informací podnikům a sdružením podniků za účelem jejich účinné obhajoby předtím, než Komise přijme konečné rozhodnutí.

V zásadě představují platné důkazní prostředky pouze dokumenty, které byly citovány nebo uvedeny v oznámení námitek.

(viz body 155–157)

8. Dokument lze považovat za dokument v neprospěch toho, vůči němuž je řízení vedeno, pouze je-li použit Komisí na podporu zjištění protiprávního jednání, jehož se dopustil podnik. K tomu, aby dotčený podnik podal důkaz o tom, že vůči němu došlo k porušení práv obhajoby, nestačí, aby prokázal, že se v průběhu správního řízení nemohl vyjádřit k dokumentu použitému kdekoli v napadeném rozhodnutí. Je třeba, aby prokázal, že Komise tento dokument v napadeném rozhodnutí použila jako důkaz, z něhož vycházela při zjištění protiprávního jednání, na němž se měl podnik podílet.

(viz bod 158)